

การพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

Development Strategy on Tourism of Thailand according to
the Philosophy of Self-sufficiency Economy for Sustainable Tourism

ดร.นันทิชา หาสนธิ์

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย เพื่อศึกษานโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยภายใต้ทิศทางของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ และเพื่อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัย พบว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาเมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดสมดุล ความสมดุล คือ ความเป็นปกติ และยั่งยืนที่เราเรียกว่าเศรษฐกิจพอเพียงในชื่ออื่นๆ เช่น เศรษฐกิจพินบ้าน เศรษฐกิจสมดุล เศรษฐกิจบูรณาการ เศรษฐกิจศีลธรรม คือ เศรษฐกิจสายกลาง หรือเศรษฐกิจแบบมัธยมาปฏิปทา เพราะเชื่อมโยงทุกเรื่องเข้ามาด้วยกันทั้งเศรษฐกิจจิตใจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งนโยบายความมั่นคงแห่งชาติด้านการท่องเที่ยวบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยนโยบายด้านความพอเพียง โดยการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว นโยบายด้านความมีเหตุผล โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีทิศทาง ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติ นโยบายการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการพัฒนาลิขสิทธิ์และบริการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่องครบวงจร และมีโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานสูง

คำสำคัญ : การพัฒนา , ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง , ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว , การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

Abstract

The objectives of this research were to study about the Philosophy of Sufficiency Economy and Thai Tourism development, to study the government policy in tourism development under the direction of the Committee of National Peace Keeping and to suggest the strategy of Tourism Development according to the Philosophy of Sufficiency Economy. The result found that the Philosophy of Sufficiency Economy

was the philosophy which indicated the guidelines of surviving and suitable practicing in the present based on conventional life styles of our Thai society. Later, we can apply in our real world to make balance for our normal and sustainable lives called “Moderate Economy or Medium Economy” since this method consisted of involving all aspects together including economy, mind, society, culture and surroundings. National security policy for tourism based on the Philosophy of Sufficiency Economy comprised of National security policy for tourism according to the Philosophy of Sufficiency Economy involved sufficiency policy by developing infrastructure and conveniences for travelling, reasonable policy through the development of Ecotourism and maintain tourist attraction directly, conserved natural resources, national culture and unique. Following the policy of protection through the development of products and tourism service to be continuous and full cycle standard and high standard of infrastructure tourism as well.

Keywords : Development, Philosophy of Self-sufficiency Economy, Strategy on Tourism , Sustainable Tourism

บทนำ

ประเทศไทยได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economics Community: AEC) ในปี พ.ศ.2558 ร่วมกับประเทศอื่นๆอีก 9 ประเทศ ได้แก่ มาเลเซีย รัฐบาลในคาบสมุทรราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ส่งผลดีด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย กล่าวคือ การเดินทางของนักท่องเที่ยวจากประเทศสมาชิกสามารถผ่านเข้า-ออก ได้อย่างเสรีมากขึ้น เมื่อมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ทำให้มีรายได้เข้าประเทศสูงเพิ่มขึ้น ซึ่งเกิดจากการใช้จ่ายใช้สอยต่างๆในระหว่างพักอาศัยในประเทศไทย หนึ่งในรายได้ นั่นคือ จากการเข้าพักในโรงแรม หรือที่พักอาศัยรูปแบบต่างๆ ส่งผลให้ธุรกิจโรงแรมเติบโตและมีการแข่งขันกันอย่างสูง โรงแรมต่างๆมีว่าระดับใดมีการเตรียมความพร้อมในการบริการทุกๆด้านอย่างมีมาตรฐาน ในการอำนวยความสะดวกสบาย และให้เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาใช้บริการและกล่าวต่อกัน นับเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยมีต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่ยังเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่โรงแรมอีกด้วย

การประเมินแนวโน้มอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยปี 2557 ของศูนย์วิจัยกสิกรไทยจำกัด คาดการณ์ว่านักท่องเที่ยวต่างชาติจะเข้ามาเที่ยวประเทศไทยประมาณ 28 ล้านคน ภายใต้อาณัติการเมืองคลี่คลายก่อนครั้งหลัง ปี 2557 (จากปัจจัยเกื้อหนุนสำคัญการท่องเที่ยวไทยในปี 2557 ซึ่งมีอยู่หลาย

ประการ เช่น แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจของประเทศเป้าหมายหลักที่ยังคงมีทิศทางขยายตัวเป็นบวก โดยเฉพาะจีน และหลายประเทศในภูมิภาคยุโรป นอกจากนี้ การขยายเส้นทางบินตรงโดยเฉพาะของสายการบินต้นทุนต่ำ ไปยังเมืองท่องเที่ยวหลักและรองในไทย รองรับการแข่งขันของตลาดการเดินทางท่องเที่ยวอิสระ และกระแสการเดินทางท่องเที่ยวอย่างประหยัด รวมทั้งการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 ช่วยให้ผู้คนจากนานาประเทศเดินทางเข้ามาในภูมิภาคอาเซียนมากขึ้น ทั้งเพื่อติดต่อการค้าการลงทุน หรือท่องเที่ยวพักผ่อน ซึ่งรวมถึงการเดินทางท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศที่มีอาณาเขตเชื่อมต่อกัน

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยนางกอบกาญจน์ วัณนารังกูร รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ได้กำหนดพันธกิจไว้อย่างชัดเจนเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลว่า จะส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา และผลักดันการนำนโยบายด้านการท่องเที่ยว การกีฬา และนันทนาการไปสู่การปฏิบัติ โดยได้กำหนดเป้าหมายที่จะสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวในปี 2558 เป็นเงินไม่น้อยกว่า 2.2 ล้านบาท ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ ทั้งในด้านการเพิ่มรายได้ให้ประเทศโดยตรง และยังเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น ช่วยพัฒนาคุณภาพคนไทย และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวของประเทศไทยอีกด้วย ดังนั้น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างสูงต่อความมั่นคงแห่งชาติ และมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมสาธิตอุปโภค บริโภค และกิจการที่เกี่ยวข้องให้มี ความเป็นมาตรฐาน มีคุณภาพสูง และเป็นที่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดการจ้างงาน การหมุนเวียนของเงิน และเป็นแหล่งดึงดูดเงินตราต่างประเทศได้เป็นอย่างดี

ในปัจจุบันรัฐบาลได้มีนโยบายที่จะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักการพื้นฐานในการพัฒนาประเทศทุกด้าน โดยได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ซึ่งอยู่ในระหว่างการใช้งาน และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้รับการพิสูจน์แล้วอย่างชัดเจนว่าเป็นแนวทางที่สามารถนำไปใช้ได้ทั้งระดับบุคคล หน่วยงาน และระดับประเทศ ซึ่งในปัจจุบัน การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทยยังไม่เคยได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นรูปธรรม ซึ่งหากได้มีการดำเนินการขึ้น ย่อมสามารถสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
2. เพื่อเสนอยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) หน่วยวิเคราะห์ คือ ผู้เกี่ยวข้องในภาครัฐและผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมในจังหวัดภูเก็ต รวมทั้งการศึกษาทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารของทางราชการ ระเบียบ คำสั่ง รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ

2. ขอบเขตตัวแปรและเนื้อหา ประกอบด้วย ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, หลักการและแนวความคิดในการกำหนดยุทธศาสตร์, สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของไทยในปัจจุบัน, นโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

3. ขอบเขตเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน – 1 ธันวาคม 2558

การทบทวนวรรณกรรม

1.แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา เศรษฐกิจพอเพียง คือ ความมีเหตุผล มีคุณธรรม สร้างภูมิคุ้มกัน ความพอประมาณ เป็นปรัชญานามธรรม เป็นหลักคิด หลักการที่มีการประมวลสังเคราะห์ขึ้นมาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่มาที่ไป ความหมายของชีวิตและสังคม เป็นการดำรงชีวิตในความพอดี มีชีวิตใหม่คือ หวนกลับมาใช้วิถีชีวิตไทยที่ทำให้ชาติด้านเมืองและตัวเราหลุดพ้นจากความทุกข์ที่มีความสุขในที่สุด (สุนทร กุลวัฒนารพงศ์, 2544:63)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่สอดคล้องกับแนวคิดของเศรษฐศาสตร์กระแสหลักและได้อธิบายองค์ประกอบของความพอเพียง โดยใช้แนวคิด Utility function วิเคราะห์ ความพอประมาณ และแนวคิดของ Rational behavior วิเคราะห์ความมีเหตุผลในขณะที่ สมชัย จิตสุชน (2542) “พฤติกรรมที่ไม่พอเพียงกับผลกระทบทางเศรษฐกิจ” ใช้คุณสมบัติ 4 ประการของหลักปรัชญาคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความซื่อสัตย์และความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อธิบายคุณลักษณะหลักของเศรษฐกิจพอเพียง แล้ววิเคราะห์ความหมายทางเศรษฐศาสตร์ของเศรษฐกิจที่ไม่พอเพียงโดยพิจารณาในแง่ของคุณสมบัติทั้ง 4 ประการดังกล่าว (ฉลองภพ สุตังกรกาญจน์, 2542:4)

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงมีความหลากหลายและเป็นประโยชน์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทุกรูปแบบและทุกด้านของสังคม เป็นการมุ่งให้เกิดความพอเพียงในการดำรงชีวิตโดยต้องการให้มีความพอดีในการกิน การใช้ การดำรงชีวิต ไม่ฟุ้งเฟ้อ และหลงไปตามกระแสนิยมทางตะวันตก การดำรงชีวิตอย่าง

เรียบง่ายนี้ควรที่จะสนับสนุนให้เกิดขึ้นประโยชน์ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเห็นวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

แนวความคิดในการบริหารจัดการและการกำหนดยุทธศาสตร์

การบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใดๆ ของหน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ (ถ้าเป็นหน่วยงานภาคเอกชน หมายถึงของหน่วยงาน และ/หรือ บุคคล) ที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของและหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ เช่น (1) การบริหารนโยบาย (policy) (2) การบริหารอำนาจหน้าที่ (authority) (3) การบริหารคุณธรรม (morality) (4) การบริหารที่เกี่ยวกับสังคม (society) (5) การวางแผน (planning) (6) การจัดองค์การ (organizing) (7) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (staffing) (8) การอำนวยการ (directing) (9) การประสานงาน (coordinating) (10) การรายงาน (reporting) และ (11) การงบประมาณ (budgeting) พร้อมกันนี้ อาจให้ความหมายได้อีกว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติงานใดๆ ของหน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับ คน สิ่งของ และหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่างๆ เช่น (1) การบริหารคน (man) (2) การบริหารเงิน (money) (3) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (material) (4) การบริหารงานทั่วไป (management) (5) การบริหารการให้บริการประชาชน (market) (6) การบริหารคุณธรรม (morality) (7) การบริหารข้อมูลข่าวสาร (message) (8) การบริหารเวลา (minute) และ (9) และการบริหารการวัดผล (measurement) เช่นนี้ เป็นการนำ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหาร” ที่เรียกว่า 9M แต่ละตัวมาเป็นแนวทางในการให้ความหมาย

การบริหารจัดการ (management administration) การบริหารการพัฒนา (development administration) แม้กระทั่งการบริหารการบริการ (service administration) เป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นำมาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ สอง มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การคิด (thinking) หรือการวางแผน (planning) การดำเนินงาน (acting) และการประเมินผล (evaluating) และ สาม มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น สำหรับส่วนที่แตกต่างกัน คือ แต่ละคำมีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือ การบริหารจัดการเน้นเรื่องการนำแนวคิดการจัดการของภาคเอกชนเข้ามาใช้ในการบริหารราชการ เช่น การมุ่งหวังผลกำไร การแข่งขัน ความรวดเร็ว การตลาด การประชาสัมพันธ์ การจูงใจด้วยค่าตอบแทน การลดขั้นตอน และการลดพิธีการ เป็นต้น ในขณะที่การบริหารการพัฒนาให้ความสำคัญเรื่องการบริหารรวมทั้งการพัฒนานโยบาย แผน แผนงาน โครงการ (policy, plan, program, project) หรือกิจกรรมของ

หน่วยงานของรัฐ ส่วนการบริหารการบริการเน้นเรื่องการอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ประชาชน (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2548)

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

นักทฤษฎีการบริหารจัดการทั่วไป (General administrative theorists) นักทฤษฎีการบริหารจัดการทั่วไป คือ ผู้ที่ศึกษาและมองการบริหารทั้งระบบ แล้วนำมาพัฒนาใช้งาน นักทฤษฎีกลุ่มนี้ที่มีชื่อเสียงได้แก่ Henri Fayol และ Max Weber ทฤษฎีการจัดการ (theory of management) หัวใจของการบริหารจัดการเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายนั้น มีองค์ประกอบด้วยกัน 5 ปัจจัย เรียกว่า POCCC ดังต่อไปนี้ (1) การวางแผน (planning) (2) การจัดองค์การ (organizing) (3) การบังคับบัญชาหรือการสั่งการ (commanding) (4) การประสานงาน (coordinating) และ (5) การควบคุม (controlling) (Henri Fayol, 1949)

กูลิคและเออร์วิค (Gulick and Urwick, 1973) เสนอเป็นหลักการว่า กระบวนการจัดการประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 7 ประการ หรือเรียกว่า POSDCORB ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) , การจัดองค์การ (Organizing) , การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) , การอำนวยการ (Directing) , การประสานงาน (Coordinating) , การรายงานผล (Reporting) และ การงบประมาณ (Budgeting)

แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นการนันทนาการของมนุษย์ที่มีความจำเป็นอย่างสูงในการผ่อนคลายและเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจากการปฏิบัติงานที่จำเจ ไปสู่สิ่งแวดล้อมที่แปลกใหม่ ทั้งนี้นอกจากจะมีความสำคัญในด้านของการพักผ่อนหย่อนใจแล้ว ยังเป็นการศึกษาหาความรู้ในสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่แปลกใหม่ ก่อให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับในเพื่อนมนุษย์ที่ต่างสังคมต่างวัฒนธรรมในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก เป็นการใช้เวลาว่างของมนุษย์เพื่อแสวงหาความสุขและความเพลิดเพลินจากแหล่งท่องเที่ยวทั่วไป เอื้อต่อการท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้ประสบการณ์ แปลกใหม่ตลอดเวลาการเดินทาง ช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิตในด้านต่างๆ และเข้าใจ สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือนดีขึ้น ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มจิตสำนึก ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเชื่อมโยงกับประการที่สอง หากการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีระบบที่ดี ก็สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ แหล่งท่องเที่ยวและบริเวณโดยรอบได้ ซึ่งเรื่องนี้ในอดีตมิได้พูดถึงหรือเน้นปฏิบัติตามแหล่งท่องเที่ยวทั่วไปมากนัก จนกระทั่งกระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระดับโลกได้เข้ามามีบทบาทในบ้านเราหลายฝ่ายเริ่มมองเห็นคุณค่าของ การท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นตามลำดับ และการท่องเที่ยวเป็นกลไกธรรมชาติที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้วัฒนธรรมของแต่ละฝ่ายดีขึ้น และนำไปสู่ความเข้าใจและมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดรายได้การไหลเวียนของเศรษฐกิจและการจ้างงานทั้งในระดับท้องถิ่นภูมิภาคและประเทศโดยรวม

การท่องเที่ยวในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากจากเมื่อทศวรรษที่ผ่านมา ทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เป็นอุตสาหกรรมใดๆ แต่ต้องเกี่ยวเนื่องกับภาคการบริการอื่นๆ และกิจกรรมทางอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ครอบคลุมไปถึงวิถีทางดำเนินชีวิตของประชาชนในประเทศนั้นๆ ระดับของการลงทุน และนโยบายของรัฐบาลอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ (MacCannell, 1992:24)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแบ่งระดับของการท่องเที่ยวได้ 4 แบบที่ต้องการการจัดการต่างกัน คือ

1. การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ รักษาทรัพยากรให้คงไว้นานที่สุด ครอบคลุมทรัพยากรทุกประเภท เช่น ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม รวมทั้งวิถีชีวิตของมนุษย์ การท่องเที่ยวเหล่านี้ควรจัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Conservation Tourism)

2. การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการศึกษาในแหล่งธรรมชาติ เพื่อการรักษาระบบนิเวศ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นมากเป็นพิเศษ ทั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งหรือบางส่วนของ การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่ให้ความสำคัญต่อระบบนิเวศของพื้นที่นั้นๆ จัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

3. การจัดการการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการนันทนาการ การพักผ่อนหย่อนใจ การทัศนศึกษา การประชุม สัมมนา การติดต่อทางธุรกิจที่ให้ความสำคัญในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก ยังคงเป็นการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม (Conventional Tourism)

4. การท่องเที่ยวที่ขัดต่อศีลธรรม จริยธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งยังคงมีแอบแฝงอยู่ในทุกส่วนหรือมีการพัฒนาอย่างถูกกฎหมายในบางพื้นที่ เช่น Sex tour, Casino และเกมสีกีฬาบางประเภท เป็นการท่องเที่ยวที่ขัดต่อศีลธรรม (Immorality Tourism)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทำวิจัยเรื่อง มิติใหม่ของนักท่องเที่ยว อติสร จระะจิตต์ (2536) ได้ทำการเสนอแนะถึงเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยว มีวิธีการที่จะทำให้มีประสิทธิภาพที่สุด ให้ธรรมชาติได้รับการปกป้องไม่ถูกทำลาย คือ ต้องส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาธรรมชาติไว้ และเดินทางท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายธรรมชาติ นอกจากนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวควรมีการปรับปรุงแก้ไขข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายเกี่ยวกับการจัดระเบียบธุรกิจการท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ และป้องกันการค้ากำไรเกินควร เป็นต้น ในส่วนคำรวจท่องเที่ยว ควรจะได้มีการขยายงานให้กว้างขวางขึ้น เพิ่มจำนวนให้เพียงพอในการดูแลความปลอดภัยนักท่องเที่ยว จากทำวิจัยในเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพ พบว่าต้องมีคุณสมบัติประกอบด้วย (1) มีการใช้จ่ายในประเทศสูง (2) ระยะเวลาพำนักในประเทศนานวัน (3) ก่อให้เกิดผลกระทบ

ต่อสภาพแวดล้อมน้อยที่สุด (4) มีความเข้าใจในสภาพสังคม และศิลปวัฒนธรรมของไทย (จุฬามาศ ศิริวรรณ, 2539)

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางจากบุคคลหลายวงการในประเทศไทย ทั้ง นักวิชาการ สื่อมวลชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และองค์การพัฒนาเอกชน ยิ่งในปัจจุบัน กระแสเรียกร้องให้อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ทวีความรุนแรงและต่อเนื่องมีการโจมตีการท่องเที่ยวว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อผลเสียต่อสภาพแวดล้อมทั้งของแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมชุมชน นอกจากนี้กระแสโลกเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก็เป็นตัวผลักดันสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) มุ่งเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นสำคัญ ซึ่งการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอนุรักษ์ หมายถึงการวางแผนอย่างกว้างๆ ในการปรับปรุง (Adjustment) และการเปลี่ยนแปลง (Change) ทรัพยากรการท่องเที่ยวจากสภาพเดิมไปสู่สภาพใหม่ที่เหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างชาญฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยาวนานที่สุด แต่ก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2542 : 9)

การประเมินความสามารถในการแข่งขันและศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยของสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2550 : 148) พบว่า ประเทศไทยมีสมรรถนะทางการท่องเที่ยวสูงในเรื่องของสิ่งดึงดูดใจทางด้านการท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมมากกว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ชายหาด ภูเขา น้ำตก โบราณสถาน เป็นต้น และถึงแม้ประเทศไทยจะถูกจัดให้เป็นผู้นำทางด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับสิงคโปร์แล้วไทยยังด้อยสมรรถนะในด้านการบริหารงานและการจัดการของภาครัฐในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการจัดการมลภาวะและสุขอนามัย ส่วนการบริหารงานของภาคเอกชนประเทศไทยมีสมรรถนะสูงกว่าประเทศสิงคโปร์เพียงในบางเรื่อง คือ การมีอัตราค่าจ้างที่ดี ความสุภาพของพนักงาน และความคุ้มค่าของเงินที่จ่าย ดังนั้น นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยควรมุ่งเน้นไปที่การจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพของรัฐ รวมไปถึงการพัฒนาบุคลากรและการบริการการท่องเที่ยวของเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยในการศึกษาครั้งนี้มุ่งประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว การบริหารจัดการองค์กรของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และการ

ท่องเที่ยวแบบยั่งยืน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ มีหน่วยวิเคราะห์ที่ใช้ในสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อเก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 10 คน ประกอบด้วย

ผู้เกี่ยวข้องในภาครัฐ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต , ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดภูเก็ต , นายกเทศมนตรีเมืองป่าตอง , เทศมนตรีเมืองป่าตอง เนื่องจากเป็นผู้ที่รับนโยบายมาปฏิบัติโดยตรง เป็นผู้วางแผน กำหนดแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาตลาด เป็นผู้ที่กำกับและส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว เป็นผู้ประสานงานความร่วมมือกับภาคเอกชนและการประสานงานขอการสนับสนุนจากภาครัฐ

ผู้เกี่ยวข้องภาคเอกชน ประกอบด้วย ผู้บริหาร และ ผู้ประกอบการในธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรม จำนวน 5 คน ได้แก่ นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต และผู้บริหารผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรม เนื่องจากเป็นผู้มีประสบการณ์ตรงในการบริหารจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยว โดยสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวัดและประเมินสัมฤทธิ์ผลของยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการบริหารจัดการองค์กรของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ขั้นตอนการวิจัย

โดยวิธีและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และออกแบบคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึกรายบุคคลโดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกในการซักถามและเครื่องบันทึกเสียงเพื่อความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล โดยจะนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แหล่งข้อมูล 2 ประเภท คือ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสังเกตสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาเรื่องดังกล่าวข้างต้น

3.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากเอกสาร เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางในการศึกษา เป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจ และนำไปสู่แนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (ปฐมภูมิ) และข้อมูลเอกสาร (ทุติยภูมิ) แล้ว จึงนำมาสรุปประเด็น

นำข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตามแนวคิด ทฤษฎีที่ได้ศึกษา และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และนำไปสรุปผลของการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวไทยและตลาดโลก ศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย สามารถสรุปประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การขยายตัวของการท่องเที่ยวโลก การขยายตัวทางเศรษฐกิจการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการตลาด ความร่วมมือระหว่างประเทศตามกรอบความร่วมมือต่างๆ นับเป็นโอกาสดีของประเทศไทยในการขยายการตลาดไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวดังกล่าว

2. ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาด้านความปลอดภัย กฎระเบียบ ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย จากการขยายตัวของการท่องเที่ยวโดยเน้นปริมาณนักท่องเที่ยวทำให้แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งเสื่อมโทรม ประกอบกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศต่างๆ การเปิดตัวของประเทศเวียดนาม ลาว กัมพูชา ทำให้แหล่งท่องเที่ยวของไทยต้องปรับตัวไปสู่การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดความแตกต่างจากประเทศคู่แข่ง ประเทศไทยจึงต้องเร่งดำเนินการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว และหามาตรการในการแก้ไขกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ให้แหล่งท่องเที่ยวของไทยสามารถมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวได้

3. โครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ยังเป็นจุดอ่อนสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวไทย กลไกการจัดการการท่องเที่ยวยังอ่อนแอขาดเอกภาพ พัฒนาการท่องเที่ยวขาดความเชื่อมโยงระหว่างท้องถิ่น จังหวัด กลุ่มจังหวัด และประเทศ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขณะที่หน่วยงานระดับพื้นที่ เช่น จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชนขาดความรู้ด้านการจัดการ ภูมิทัศน์และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว จึงควรรหาแนวทางในการบูรณาการการทำงานร่วมกันการกำหนดภารกิจขอบเขตของงานการพัฒนาให้ชัดเจน กำหนดรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับพื้นที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างครบวงจร

4. วิฤตและความเสี่ยงด้านการท่องเที่ยว ทั้งจากภัยธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศโลก โรคระบาด สภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย หรือสถานการณ์ทางการเมือง วิฤตและความเสี่ยงเหล่านี้ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า และเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่น ของนักท่องเที่ยวอย่างมาก ประเทศไทยจึงต้องมีการเตรียมการรับมือกับปัญหาการดำเนินงาน ในเชิงนโยบาย รวมถึงการออกมาตรการต่างๆ ด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยสามารถฟื้นตัวได้ในระยะเวลาอันสั้น

5. ความพร้อมของภาคบริการและการท่องเที่ยว แม้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกและความไม่สงบภายในประเทศ แต่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ และมีโอกาสพัฒนาเป็น “ศูนย์กลางการบริการและการท่องเที่ยว” ของภูมิภาคเนื่องจากการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรโลกสู่สังคมผู้สูงอายุจะเป็นโอกาสของไทยเนื่องจากมีความพร้อมของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จะรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ ประเทศไทยยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ และมีโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ เศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีบทบาทมากขึ้นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทั้งสินค้า บริการที่มีการสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่ามากขึ้นและการทำธุรกิจที่ต้องใช้ความสร้างสรรค์สูงโดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ เช่น สาขาภาพยนตร์อนิเมชัน การเขียนซอฟต์แวร์และเกมส์คอมพิวเตอร์ แฟชั่น เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหา และข้อจำกัดในด้านการท่องเที่ยวที่อาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพการท่องเที่ยวของประเทศไทยตลอดโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ ได้แก่ ระบบโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ และรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่อาจเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนาและปรับปรุงระบบ โลจิสติกส์เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยมีแนวทางการดำเนินการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลัก และเมืองท่องเที่ยวรอง โดยการบูรณาการการขนส่งทุกรูปแบบให้มีการเชื่อมโยง เชื่อมต่อระหว่างศูนย์กลางขนส่งประเภทต่างๆ ในจังหวัดเดียวกัน และจังหวัดใกล้เคียงรวมถึงพัฒนาระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยให้มีความรวดเร็ว ปลอดภัย สะดวก สะอาด และมีมาตรฐานสากล ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ปรับปรุงป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยว ป้ายสื่อความหมาย ให้ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรอง เป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศและถูกต้องตามหลักสากล

2. พัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว โดยมีแนวทางการดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ลานจอดรถป้ายสื่อความหมาย ทางลาด บันไดเลื่อน ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ห้องน้ำ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุให้ได้มาตรฐานตามหลักสากล และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาเครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคม ระบบสารสนเทศ และซอฟต์แวร์ดิจิทัลคอนเทนต์ เพื่อการท่องเที่ยว สนับสนุนให้เกิดการใช้

ระบบ E-commerce อย่างแพร่หลาย ส่งเสริมการจัดทำข้อมูลการท่องเที่ยวออนไลน์ และการเชื่อมโยงระบบบริการต่างๆ นำนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพทั้งระบบ

3. พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีทิศทาง ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อป้องกันการใช้ประโยชน์มากเกินไป การกำหนดมาตรการในการแก้ไขกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ ให้แหล่งท่องเที่ยวของไทยสามารถมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างทางเลือกใหม่แก่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม ฟื้นฟูและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่สภาพเดิม เพื่อนำไปสู่กระบวนการค่อยๆ ในการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรม คำนึงถึงวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ และกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาและผลกระทบอันเนื่องมาจากภาวะโลกร้อน การใช้พลังงานสะอาด การใช้เคมีภัณฑ์ที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค การกำหนดมาตรการการลดพลังงานของสถานประกอบการต่างๆ

4. พัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่องครบวงจร ความพร้อมของภาคบริการและการท่องเที่ยว แม้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกและความไม่สงบภายในประเทศ แต่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศประเทศไทยยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ และมีโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม และสปาที่มีมาตรฐานสูง บริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพขยายตัวอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้เศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้มีบทบาทมากขึ้นในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยมีแนวทางการดำเนินงานคือ การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์กิจกรรม นวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว สร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับความสนใจของนักท่องเที่ยวและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Spiritual Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุครอบครัว และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นคู่รัก เป็นต้น

5. พัฒนานวัตกรรมทางความคิด เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในสินค้าการท่องเที่ยว ส่งเสริมการลงทุนเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน คำนึงถึงคุณค่าและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการสนับสนุนการเสริมสร้างบรรยากาศการลงทุนในกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่มีศักยภาพ เช่น ธุรกิจบริการสุขภาพ ธุรกิจด้านนันทนาการ โดยเฉพาะการจัดการการท่องเที่ยวชุมชน การจัดการสินค้า OTOP และของที่ระลึก เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้งาน ควรเริ่มพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ก่อนเป็นอันดับแรก เมื่อบุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ย่อมนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิด ประโยชน์สูงสุด และทำให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ ภาคเอกชนในสาขาท่องเที่ยวโดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากร ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ความรู้เกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ รวมถึงศักยภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวใน ด้านอื่นๆ ให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการจัดฝึกอบรมและ พัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความตรงตามตำแหน่งที่ตลาดแรงงานต้องการและมีความเพียงพอ ส่งเสริมให้มีการ จัดการฝึกอบรมและพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น ทั้งทางด้านการปฏิบัติงานเฉพาะทาง วิชาชีพที่มีความจำเป็น แรงด่วนสำหรับสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้บริหาร ตั้งแต่ ระดับต้นจนถึงระดับสูงสำหรับบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่ยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ควรทำการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน จังหวัดภูเก็ต ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ให้ตรงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

ฉลองภพ สุสังกรกาญจน์. (2542). แผนหลักการขนส่ง พ.ศ.2542-2549. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ. บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. เชียงใหม่. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุนทร กุลวัฒน์วรพงศ์. (2544). ตามรอยพระราชดำริ: เศรษฐกิจพอเพียงทฤษฎีใหม่. กรุงเทพฯ

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2548). การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ และ หน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม.

Gulick, L. & Urwick, L. F. (1973). The Science of Administration. New York: Columbia University.

Henri, F. (1949). General and Industrial Management. London: Pitman & Sons.

Max W. (1968). Economy and Society. New York: Bedminster.